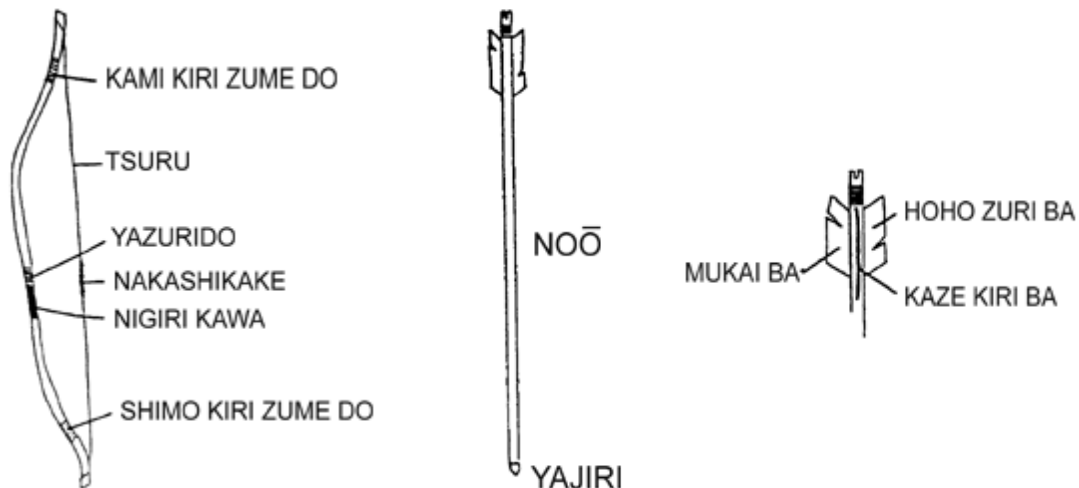

Briga o kyudo opremi

/11/

Autor: Dan Dayley
Prijevod: Ivana Blažević, 2009.
Uredio: Goran Blažević

Oni od nas koji imaju sreće te cijene kyudo znaju Shibatu Senseia. S nama nije samo odradio izvrstan trening već nas je također obogatio u tradiciji, snazi i ljepoti. Ovo vrijedno znanje je uistinu vrijedno našeg poštovanja, priznanja i pažnje.

Iz razloga što je vježbanje kyudo-a samo dio "puta", proces učenja o povezivanju s opremom i pucanje, za naše je umove dugačko kao život. Mnogo detalja će naravno, biti objašnjeno od strane Sensei-a i instruktora.

Postoji nekoliko osnovnih pravila za rukovanje yumijem s poštovanjem. Treba s njim rukovati pažljivo, nježno ali čvrsto, kao s bebom. Treba biti zamotan kad je spremljen, i ne smije se izlagati vlazi ili predugo stajati na direktnom suncu. Za vrijeme ulaska u dojo, yumi treba držati ispred sebe. Prilikom ulaska i izlaska iz dojoa Yumi treba kroz vrata proći prvi.

Kada se yumi drži u automobilu, treba se postaviti tako da je donji dio naprijed, kao osoba. Lakše je kad uvijek razmišljaš o yumiju kao o osobi.

Poslije pucanja, yumi treba dobro očistiti, od vrha prema dnu, sa mekom kožnom ili pamučnom tkaninom. Da se odstrani prljavština i masnoća.

Uvijek se treba brinuti za vlastitu opremu. Ne očekujte da vam se itko drugi brine o opremi, i ne pretpostavljajte da se vi trebate brinuti o tuđoj.

Konačno, njegujte svoju pribranost u dojo-u. To je duhovno mjesto i mjesto za vježbu. Gledaj ono što je oko tebe, ne samo očima, već svojim umom, tako da možeš izbjeći sudaranje s drugima i njihovom opremom, čak i kad su iza tebe (Sensei kaže "um gleda iza").

Ispravna briga za opremu je svakim dijelom uma usavršavati vježbanje koje je Sensei tako strpljivo donio u ovu zemlju.

Nastavak o brizi o yumi, ya i kake

Marcia Shibata

U yumiju se može usporediti s ručno izrađenim instrumentom kao što su violina ili gitara. Slični su jer su napravljeni od drveta (yumi je napravljen uglavnom od bambusa ali ima i drveta; bambus se ne naziva niti drvo niti trava već oboje) prešan, zalijepljen, obrađen rukama uz pomoć alata, dok se ne proizvede delikatno, prekrasno i usklađeno djelo. Na isti način se i o yumi, kao i o dobrom instrumentu, mora brinuti, ili će se saviti, napuknuti ili slomiti ili doći u neko drugo nepoželjno stanje.

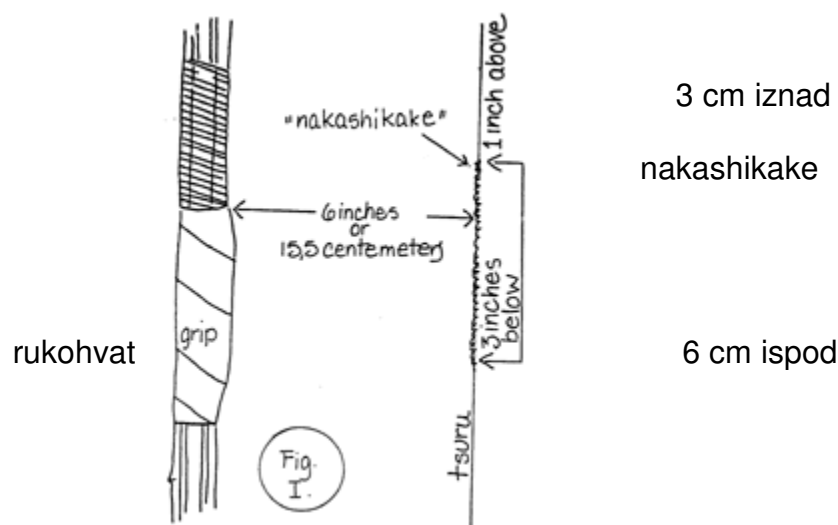
Yumi reagira na temperaturu, vlagu u zraku ili nedostatak vlage u zraku, na direktno sunce, grubo rukovanje i prejako povlačenje-guranje lijevom rukom.

Ono što se apsolutno „ne smije“ u rukovanju s yumijem:

- Nikad nemojte pucati s yumi (nategnuti "tsuru") bez ya. Tako ćete ga slomiti. Kad je yumi slomljen nitko ga ne može popraviti.
- Nikad ne ostavljajte yumi na suncu ili blizu izvora topline. To će isušiti yumi. Isušivanje je često uzrok lomljenju.
- Nikad ne pucajte s yumijem ako nije korišten 6 mjeseci do godinu. Lako će se slomiti. Kod nekih slučajeva, samo 2 – 3 mjeseca je dovoljno da se ukruti. Tada je yumi potrebno ponovo polako razraditi.

Razraditi novi ili ukrućen yumi, tsuru treba lagano povući samo do nosa i pustiti (ne zaboravite koristiti ya) oko 10 – 15 minuta. Nakon toga povlačite svaki put po par centimetara više dok ne dosegnete puni raspon. MORATE BITI VRLO PAŽLJIVI zbog zvukova yumi-ja za vrijeme tog procesa. Mora proizvesti tihe pucketajuće zvukove. Tihi zvukovi su OK i normalni. Glasni zvukovi mogu biti posljedica loma. Stoga ako čujete takav glasni zvuk, istog trenutka prestanite povlačiti i vratite tsuru i yumi u njihovu početnu poziciju najbrže što možete. Ako sumnjate u lom, sljedeći korak je odnijeti yumi Shibata Sensei-ju na kontrolu.

- Nikad ne pucajte s yumijem ako je tsuru udaljen više ili manje od 15 cm (neznatno varira ovisno o dužini luka), izmjereno između vrha kožnog rukohvata i točke točno nasuprot vrhu rukohvata na tsuru-u (*Figura 1*). Ako je tsuru prezategnut ili preopušten, što se može vidjeti prema netočnim udaljenostima između dvije točke, i morate ga prilagoditi. Preopuštena situacija je često uzrokovana time da se najlon tsuru-a jednostavno rasteže kroz normalnu uporabu. Jedna od opasnosti je da bi tsuru mogao omogućiti da yumi pukne „idući sam prema sebi“ pri pucanju. Druga situacija može dovesti do toga da tsuru postane labav pri vrućem, vlažnom vremenu. U kolovozu 1988., vrućina je zahvatila yumije (na nekim yumijma su se rastegli tsurui, od čega su se izvrnuli na vrhu). U takvim slučajevima Sensei često može popraviti yumi.

Nibe (rukohvat) napravljen sa ljepilom kože jelena, isto se može raspasti na takvom vrućem, vlažnom vremenu i Sensei ga često može popraviti. Većina yumija koje imamo kao učenici (oko 99%) su napravljeni od kemijskih ljepila i za njih se ne treba puno brinuti. "Nibe" yumiji su skupi i inače ručno napravljeni.

Primijetite da čovjekovo loše korištenje nije imalo nikakvu ulogu u poteškoćama s yumijima gore navedenoj situaciji. Na vama je kao učeniku da promatrate i mislite tijekom takvog vremena i da ne izgubite svoj yumi kada nije balansiran. Kao što je očito, mogao bi se slomiti.

- Ne ostavljajte svoj yumi na kiši i nemojte je voziti po kiši dok vrh ili dno yumija viri iz auta.
- Nemojte pucat iz yumija na otvorenom na temperaturi ispod -20°C , naročito ako ste ga prije toga držali u toplom domu.

- Ne očekujte od svojih prijatelja da znaju o yumijima. Ako im date da ih probaju, morate im naglasiti da ih ne povlače oštro. Nikad ne dajte osobi koja nije prošla kroz dovoljnu obuku da puca iz yumija.
- **NEMOJTE ČVRSTO STISKATU YUMI LIJEVOM RUKOM**, osobito ne na način na koji ćete ga izokrenuti. Skoro svaki (99.9%) yumi se izokreće zbog prejakog stiska lijeve ruke. Početnici i stari početnici često prejako stišću. Jako je teško razbiti tu naviku, ali skoro u svakim slučajevima se tijelo yumi-ja izokreće i katkada se vrh yumi-ja odlomi. Ako se izokretanje ne uoči na vrijeme, vaš yumi će se gotovo sigurno slomiti. Ne zaboravite, obično je potrebno oko deset godina da se razvije kvalitetan stisak lijeve ruke, pa uvijek mislite o "mekanom stisku".

Ispod je dijagram koji će vas naučiti kako da provjerite da li se vaš yumi izokreće. trebali bi ste provjeriti svoj yumi prije svakog pucanja da provjerite kondiciju vašu pažnja je čuvar vašeg yumija.

Zbog toga što su svi yumi-i ručno napravljeni, svi su različiti. Zbog toga je ovaj dijagram generički nacrtan u koji će vaš yumi pristajati, ali je netočno misliti da će se svi yumi-i jednako savijati. Upoznajte linije vašeg vlastitog yumi-ja prije kupnje i budite sigurni da vam dolazi izbalansiran. Ako je malo drugačiji od yumi-ja vašeg prijatelja, to ne znači da je neispravan.

Kada stavite yumi okomito ispred pupka, tsuru na vrhu i dnu su obično centrirani otprilike 15-25 cm, izgledat će kao da tsuru leži desno od yumi-ja uz tijelo. To je točno. Pravilo je da je tsuru bilo gdje između centra i desnu od tijela yumi-ja, to je dobro. Ako se miče ulijevo od tijela yumi-ja to pokazuje opasnost, moguće je da lijeva ruka povlači prejako i zbog toga se vrh yumi-ja izokreće. Zato pazite na micanje tsuru-a, pogotovo na vrhu yumi-ja.

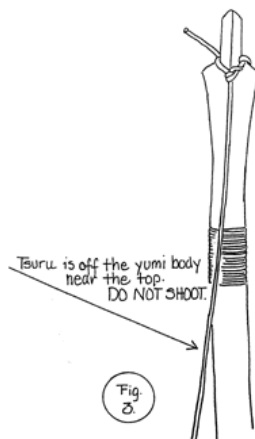

Figura 3: ako se tsuru naginje sa tijela yumi-ja blizu vrha kao na ovom crtežu postoji opasnost da se yumi slomi. Nemojte dopustiti da dođe do toga. Yumi morate odnijeti sensei-u na popravak i njegu. Najbolje je da budete **POTPUNO SVJESNI MEKOG STISKANJA LIJEVE RUKA**.

Figura 2: Ptičja perspektiva u Pregledavanju yumi-ja.

Ovo je isto nazvano "Perspektiva pupka", yumi se drži na razini pupka s **BLAGIM STISKOM** tako da yumi može slobodno visjeti. Primjećujete da se tijelo yumi-ja zaobljuje na lijevo. To je točno, ako je vaš yumi uravnotežen – izbalansiran.

Zakrivljenost na yumiju za lijevu ruku je zadnja stvar koja je rađena.

Treba primijetiti da je yumi potpuno ravan kad stoji uz tijelo, ni previše lijevo, ni previše desno. To je važno prilikom njegova provjeravanja.

- Bambus ima prirodni vosak ili ulje koji izlaze iz njega, znači da se yumi ne smije nikada uljiti, samo ga treba očistiti, prijeći preko njega pamučnom ili svilenom krpom. Kao što je i rečeno u prvom dijelu izbjegavajte ga prati sapunom ili kemikalijama.
- Uglavnom novi yumi imaju veće zaobljenje nego rabljeni yumi (pogledajte figuru 4 za provjeravanje). Treba primijetiti da yumi nije nategnut pa se zato zaobljuje (krivi) u nazad.

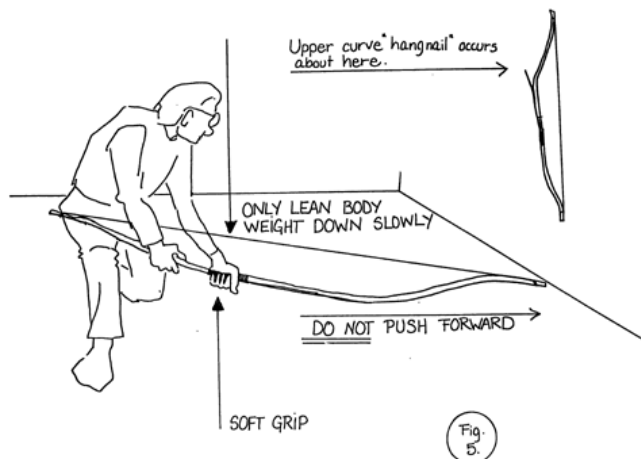

Točno je da yumi treba biti udaljen 2 šake između poda i rukohvata. Ovo je dobro i tako se yumi rabi uobičajeno. Ne može se to proizvesti samo od sebe, dok se besposleno sjedi i prolazi vrijeme. Učenik to može sam popraviti stavljanjem i skidanjem tetive. Ovisno o tome koliko je visoko zaobljenje. Neki su bili visoki 3-4 šake. Možete zatezati yumi 1 tjedan i otpuštati ga slijedeći tjedan. Zatim ga opet stegnute tjedan dana i opet to ponoviti. Redovito mijenjajte pritisak i otpuštanje će pomoći sa yumijem. Neko mijenjanje na yumiju je drugačije, npr. Umjesto tjednog zatezanja i otpuštanja, neki yumi će trebati 3-4 dana ili čak do mjesec dana razmaka od otpuštanja. Zbog toga je to najbolje provjerite sa Senseijem za točan vremenski razmak za vaš yumi. Zapamtite da su svi yumiji ručno rađeni i zato se svi razlikuju.

Isti ti problemi ne moraju dovesti uvijek do istog rješenja. Molimo vas da budete svjesni toga.

Zatezanje yumija (tetiva yumija)

Kada ste naučili točno zategnuti yumi pazite da ne zaboravite na to, tj. da oko toga ne postanete nemarni. Postoji problem do kog se može dovesti netočnim zatezanjem nazvat ćemo ga "unatrag zabiti čavao".

PROBLEM: (Pogledajte figuru 5). Gornje zakrivljenje na vanjskoj strani ili nazad će dovesti do dugačke zanoktice bambusove kože (pokrova-kore). Mora biti vraćen Senseiju na popravak.

UZROK: Kada je pritisak postavljen na yumiju da se on zategne ili otpusti. Pritisak bi samo trebao biti ravno prema dolje, ne dolje i naprijed, tj. ukoso. Ako se gurne ukoso, pogotovo ako koristite zid da se od njega oduprete dok zatežete yumi proizvodite pritisak na gornjem zakrivljenju i tada će se pojaviti ili iskočiti zanoktica. Kada se yumi gurne prema dolje, treba paziti da se ne stišće rukohvat yumija. Treba pustiti da se težina tijela nagne na yumi.

Briga o ya

Strijele se lako oštete i puknu više nego yumi, zbog toga što ona često udari u prepreku koja je tvrđa od njenog materijala. Ne možete puno učiniti u vezi s tim osim napredovati i ustrajati u vježbi. Kao yumi koji je također napravljen od bambusa, ya se ne smije uljiti ili premazivati voskom. Oni također imaju svoje prirodne sokove. Ne smije ih se stavljati na vruća mjesta. Ako se zamažu ili smoče treba ih očistiti sa pamučnom krpom.

Kada se vade iz mete ili trave najbolje je da ih se lagano izvuče držeći ili gurajući za vrhove iza mete pazeći da se ne počupaju pera sa zadnje strane.

Uvijek nosite ya, pogotovo kad nosite nečiji tuđi držite ih sa vrhovima u lijevoj ruci i drugom rukom lagano za tijelo. Ako pada kiša pokrijte ya sa kišobranom. Nemojte trčati od udaljene mete, uvijek hodajte. Možete dotrčati do mete da ih uzmete, ali se ne smije trčati nazad s njima.

Briga o yugake

Unutarnji dio je od bijelog pamuka. Jako je važno održavati ih čistima kao dio cjelovitosti kyuda (kao održavati uniformu čistom). Nikad ne ostavljate kake na suncu ili kiši ili na mjestu gdje ih može dohvatiti pas ili dijete.

Posudba osobne opreme

Kada se kupi vlastita oprema, nije dobro posuđivati je drugima, osim ako su specijalne okolnosti. Posebne okolnosti zahtijevaju da vi kao učenik razumijete da osoba kojoj posuđujete opremu mora imati približno vama istu vještinu, visinu, snagu, dužinu ruke, veličinu šake. Učenik kom posuđujete opremu mora imati takav mentalni tempo i energiju kao i vi. Ako takve okolnosti postoje mora biti potpuno podrazumijevano od obojice, ako se ošteti oprema za vrijeme posuđivanja odgovornost je na oboma (onom koji je posudio opremu i onom kome je posuđena oprema). Obojica bi trebali doći do rješenja kako popraviti oštećenu opremu ili ukoliko je nepopravljivo uništena tko će snositi posljedice. O mogućem prvom ili drugom slučaju obojica se trebaju dogovoriti prilikom dogovaranja posudbe bilo kog dijela opreme i tog dogovora se držati.

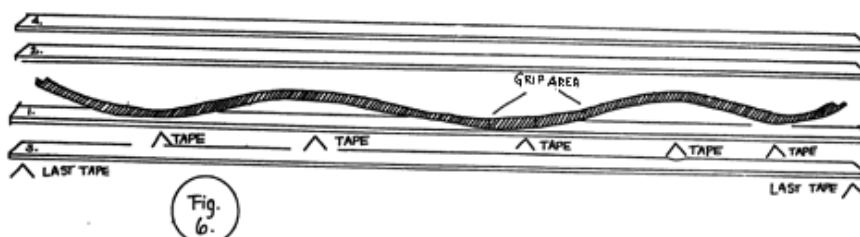
Općenito, nije baš dobro posuđivati opremu. Također baš nije dobro koristiti niti dirati tuđu opremu.

Pripremanje yumija za putovanje

Kada se yumi priprema za putovanje treba ga staviti donjim dijelom prema naprijed. Nikad se ne smije dopustiti da bude izložen suncu duže vrijeme. Može se pokriti preko izloženih mjesta, glava i donji dio, tako da se stavi 3-4 sloja npr. Novina preko njih. Nikad se ne smije ostaviti yumi ili ya na suncu kada je velika vrućina, kada se putuje.

Kada se putuje avionom onda treba rabiti slijedeću metodu: Kada se jednom ne brine o yumiju (kada se drugom preda briga o njemu) nikad ne znate što će se dogoditi. Najbolje je rabiti metodu koju smo do sada razradili. Treba imati 4 komada ½ cm šperploče, 5 cm široke, 2,5 m dugačke.

1. Maknite tetivu sa yumija i zamotajte ga u njegov vlastiti omot.
2. Zamotajte yumi u novine ili drugi papir i neka to bude tanko.
3. Polegnite yumi (kao na figuri 6) na prvi komad šperploče i čvrsto ga zalijepite ljepljivom trakom na mjestu kao što je to prikazano na crtežu. Rabite čvrstu PVC ljepljivu traku, a nikako slabu papirnatu.
4. Postavite drugi komad šperploče na vrh i opet zalijepite.
5. Postavite treći komad šperploče na dno i opet zalijepite.
6. Postavite četvrti komad šperploče na vrh i opet zalijepite.
7. Zalijepite vrh i kraj yumija za komade šperploče.
8. Na yumi treba zapisati ime, adresu, broj telefona i ostalo u slučaju da se izgubi.
9. Također se treba sjetiti zamoliti osobu u avionu koja radi u odjeljku gdje je yumi smješten da pazi na njega. Ako se zaveže prečvrsto sa konopom (vezom) koji oni rabe u avionu može se slomiti yumi.
10. Nemojte zaboraviti spremiti traku jer će vam trebati kada se budete vraćali nazad.

Razdvajajuće pucanje

Trebate napisati ime na svaki dio opreme koji posjedujete. Tu se podrazumijeva yugake, yumi, ya i sva oprema koju uzmete iz dojoa ili donesete u dojo. Treba biti siguran da yumi i ostala oprema koju odnesete Senseiju na pregled ili popravak imaju vaše ime na sebi, da se ne bi slučajno zamijenila sa nečijom drugom opremom.

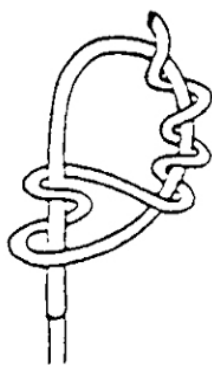
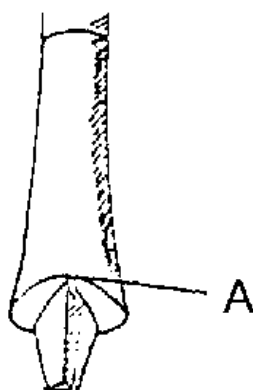
U lokalnim dojoima svaki domaćin koji prima goste na kyudo događajima ne može biti odgovorna za izgublenu ili zaboravljenu opremu. Ako je vaše ime na vašoj opremi, prilikom gubljenja ćete je lakše naći, tj. lakše će vam biti vraćena.

Morate shvatiti da popravljeni yumi nije ni približno yumiju koji nije oštećen. Kada je yumi napukao, oštećen se na bilo koji način i popravljen od strane Senseia, on mu ne može zajamčiti dug život ili dugo trajanje. Kada je yumi jednom napukao onda je postao ranjiv i lako mu se može dogoditi da opet napukne pa čak i slomi. Treba paziti na yumije da se mogu dugo rabiti. Yumiji koji se nisu nikada oštetili i na koje se pazi mogu doživjeti 100 pa i 200 godina.

Znači treba paziti na svoju opremu. Vrlo je skupa i teško se dolazi do nje. Većina opreme dolazi iz Japana. Sve je ograničeno jer je teško doći do toga.

Vežanje tetive i briga o njoj

Da se izmjeri dužina tsuru prije se treba staviti tsuru (bijeli ili ljubičasti dio) na vrh yumija. Kada se povuče tsuru prema dnu yumija treba izmjeriti 3 debljine prsta od točke "A" prikazane na slici. Tu će biti kraj tog čvora. Umotajte taj kraj tetive koji je crven u čvor na način kako je prikazano na slici.

gornji čvor

donji čvor

Fig. 7.

gornji čvor (na vrhu yumija) je zavrnut u desno, a donji čvor (na kraju yumija) je zavrnut u lijevo

Sve treba nataknuti na izbočenje sa utorom. Crveni čvor uvijek ide na vrh yumija. Tsuru koji je predugačak ili prekratak može oštetiti vaš yumi. Kad se tsuru produžuje ili skraćuje rabi se samo taj ojačani dio označen bojom jer je ojačan i čvršći od ostalog dijela tetive (samo se on prilagođava, produžuje ili skraćuje). Da bi se provjerila optimalna dužina tsuru treba imati otprilike 15 cm između tsuru i yumija na mjestu rukohvata.

Vrh tog čvora treba pristajati yumiju kao kravata oko vrata, tj. da pristaje kao salivena (niti prestegnuta niti preopuštena, nego između). Nezategnut čvor će skliznuti sa yumija kada se puca i moguće je da uzrokuje da se yumijev vrh izokrene. Čvor na vrhu i na kraju mora potpuno pristajati yumiju.

Oba čvora moraju biti umotana kao što je to prikazano na gornjoj figuri 7. s tim da gornji čvor (na vrhu yumija) bude zavrnut u desno, a donji čvor (na kraju yumija) bude zavrnut u lijevo.